

Palopäällikkö
Antti Kärppä

Haukiputaan kunnassa sattui 5. 7. kohtalokas rivitalopalo, jossa neljä lasta menehtyi ja kuusi perhettä menetti asuntonsa ja kaiken omaisuutensa.

Haukiputaan palopäällikkö Antti Kärppä selostaa palokuntien toimintaa pelastus- ja sammutustoimissa.

Rajusti levinnyt palo surmasi neljä lasta rivitaloturmassa

Sisäasiainministeriön pelastusosaston pyynnöstä Oulun lääninhallitus on asettanut työryhmän, jonka tehtävänä on arvioida ja selvittää viranomaisten toiminta pelastustehtävän onnistumisen sekä palonsyyn tutkinnan kannalta, mitä näkökohtia vastaisen varalta olisi otettava huomioon tämäntyyppisten tapahtumien estämiseksi ennakolta sekä mihin mahdollisiin toimenpiteisiin olisi ryhdyttävä rivitalojen ja muiden rakennusten paloturvallisuuden parantamiseksi. Työryhmä on saanut aikaa syyskuun loppuun.

Alkutilanteesta

Oulun AHK antoi kello 12.01 hälytysilmoituksen Ahmankuja 2 E 3:een, rivitaloaluoneisto palaa. Tulipalosta tuli AHK:een useita hätäilmoituksia, joissa todettiin tulipalon olevan pahan.

Olin varallaolovuorossa,

ja puolivakinaiseen palokuntaan kuuluvien palomiesten saapuessa paloasemalle annoin heille tilanteen alkutiedot ja ensitoimenpiteet tilannepaikalle. Lähdin hälytykseen HP 17:llä (klo 12.04). Lähes välittömästi lähtöilmoituksen jälkeen ilmoitti AHK, että oli tehty kaksi hätäilmoitusta, joissa

ensimmäisessä oli sanottu ihmisiä jääneen rakennukseen sisälle ja toisessa, ettei rakennukseen olisi jäänyt ketään sisälle. Samanaikaisesti havaitsin voimakasta savunmuodostusta Holman asutusalueen suunnasta ja käskin AHK:sta hälyttämään lisäapua Iistä (sammutus- ja säiliöauto).

AHK:n ilmoituksen jälkeen rivitalon sammutustehdävää tärkeämmäksi tuli ihmisten pelastaminen ulos palavasta rakennuksesta. HP 11 lähti vahvuudella 0+0+4 (klo 12.05), HP 141 vahvuudella 0+0+2 (klo 12.07) ja HP 142 vahvuudella 0+0+1 (klo 12.10).

Tulipalo syttyi ulko-oven vieressä olleesta komerosta, joka sijaitsee kuvan oikeassa alareunassa.

Päästyäni perille HP 17:llä (klo 12.06) havaitsin, että rivitalon väli- ja yläpohjan ontelotilasta purkautui savua ja palokaasuja koko rakennuksen pituudelta ja myös liekkejä oli näkyvissä ontelotilasta. Käskin välittömästi AHK:sta hälyttämään sammutusapua Oulusta. Rakennus oli kaksikerroksinen kuuden huoneiston rivitalo. Savua ja liekkejä tuli voimakkaimmin syttyneestä huoneistosta (3. huoneisto) rakennuksen keskeltä. Palo oli jo tässä vaiheessa edennyt toisiinkin huoneistoihin. Rakennus oli rakennettu itä-länsisuuntaan ja tuuli luoteesta. Tilannetiedustelun aikana rakennuksen asukkaat kertoivat minulle, että sisälle oli jäänyt ihmisiä. Tarkkaa tietoa heidän määrästä ja sijainnista palavassa huoneistossa ei siinä vaiheessa ollut.

Palon rajuudesta

HP 11:n saapuessa kohteeseen (klo 12.08, vahvuus 0+0+4) annoin miehistölle tehtäväksi perusselvityksen suorittamisen sekä sammutus- ja pelastustehtävän siihen huoneistoon, missä tiedusteluvaiheessa oli ilmoitettu ihmisiä olevan. Perusselvitys suoritettiin rakennuksen pohjoispuolelle, pääsisäänkäynnin eteen. Palo oli palokunnan yksiköiden saapuessa kohteeseen erittäin raju. HP 11:n perusselvitystä suoritettaessa oli väli- ja yläpohjan ontelotilassa näkyvissä liekkejä koko rakennuksen pituudelta ja palokaasuja sekä liekkejä näkyvissä useasta huoneistosta.

Savusukelluspari pyrki rakennuksen sisälle, mutta etenemisen esti alkuvaiheessa koko huoneistoon levinneestä tulipalosta aiheutu-

Rakennus oli kaksikerroksinen kuuden huoneiston rivitalo. Onnettomuuden jälkeen Oulun lääninhallitus nimesi sisäasiainministeriön pyynnöstä työryhmän, jonka puheenjohtajaksi määrättiin apulaispelastustarkastaja Pentti Kurttila, jäseneksi lääninkomisario Matti Pajala ja hänen varamieheekseen rikoskomisario Eero Klemetti keskusrikospolisista.

neet kova kuumuus ja voimakkaasti liekeissä ollut sisäänkäyntialue. Ensimmäinen savusukelluspari pääsi huoneiston eteistiloihin, josta palo oli alkanut, mutta huoneisto paloi niin voimakkaasti ettei eteneminen onnistunut alkuvaiheessa.

HP 141:n saapuessa kohteeseen (klo 12.10, vahvuus 0+0+2) annoin miehistölle tehtäväksi vesitykkiselvityksen (kiinteä vesitykki auton katolla) ja rakennuksen jäähdytyksen kattorakenteiden ja palavien huoneistojen osalta. HP 141:n tehtäväksi tuli myös palopostin selvittäminen Hukantieltä.

Vesihuollosta

HP 142:n saapuessa kohteeseen (klo 12.13, vahvuus 0+0+1) määräsin sen tehtäväksi sammutusveden turvaamisen HP 11:lle ja avustamisen palopostin selvityksessä. Paloposti selvitettiin HP 141:lle. Ennen HP 142:n pääjohdon saamista HP 11:lle loppui ensimmäisestä sammutusautosta hetkeksi vesi. Se aiheutti myös savusukellusparin työjohtoveden loppumisen.

Sammutustyötä suoritettiin kahdella työsuihkulla ja

HP 141:n vesitykillä rakennuksen kattorakenteisiin. Jatkotiedustelun jälkeen siirrettiin toinen työsuihkusta savusukellusparille tuulen alapuolelle rakennuksen taakse ja pyrittiin pääsemään sen kautta sammutushyökkäykseen rakennuksen sisälle. Rakennuksen etupuolelta sammutettiin työsuihkuilla ja HP 141:n vesitykillä.

Iin sammutus- ja säiliöyksikön saapuessa kohteeseen määräsin sammutusyksikön tehtäväksi sammutus- ja pelastustehtävän rakennuksen eteläpuolelta (tuulen alapuolelta). Lisävesi sammutusautolle palopostista. Ii 14:n tehtävänä oli turvata vuoroajolla HP 142:n kanssa HP 11:n käyttämä sammutusvesi.

Poliisi evakuoiti tuulen alapuolella olevan rivitalon asukkaat ja ympärillä olleiden rivitalojen huoneistot tarkastettiin niin, että kaikissa niissä oltiin hereillä.

Oulun VPK:n sammutusyksikön (vahvuus 1+0+5, klo 12.32) saapuessa kohteeseen määräsin sammutusyksikön tehtäväksi pelastus- ja sammutustehtävän tuulen yläpuolelta (O 31:n sijoitus HP 11:n vierellä). Lisäve-

den O 31 sai O 34:ltä (vahvuus 0+0+2, klo 12.45) ja HP 142:lta.

Säiliöautoilla haettiin vettä vuoroajolla Haukiputaan paloasemalta. Palon sammutukseen käytettiin sammutusvettä yhteensä n. 90–100 m³.

Uhrien etsimisestä

Savusukeltajien päästessä sisälle sammutustyöhön, oli siinä huoneistossa, josta palo oli syttynyt, 1. ja 2. kerroksen väliset rakenteet romahtaneet alas yhtä huonetta lukuunottamatta. Sammutuksen yhteydessä suoritettiin koko ajan havainnointia rakennuksen sisälle jääneiden uhrien löytämiseksi.

Poliisilta saatiin syttyneen huoneiston asukkaiden kertoman mukainen pohjapiirros huoneistosta, missä lapset olivat nukkumassa ja heidän sijaintinsa palon havaitsemishetkellä. Huoneistoa sammutettiin ja etsittiin neljää huoneistoon jäänyttä lasta. Ensimmäinen tulipalon uhri löytyi kuolleena yläkerran huoneesta. Muut löytyivät alas romahtaneiden rakenteiden johdosta alakerrasta.

Kattorakenteiden sammu-

Valmiuksista

Haukiputaalla on PPL:n edellyttämä minimivahvuus (1+0+2) varalla normaalin työajan ulkopuolella. Palokunnan lähtöaika on tuolloin noin 5 minuuttia hälytyksestä.

Huoneistopalon kehittyminen yleissyttymisvaiheeseen kestää virallisten tutkimustulosten mukaisesti noin 5–7 minuuttia. Käytännössä on havaittu, että yleissyttyminen tapahtuu aikaisemminkin. Ihmisen elintoimintojen ylläpitäminen häiriötilanteessa edellyttää toimintaa viimeistään n. 3–4 minuutin kuluessa.

Suuressa osassa Suomen kuntia palokuntien valmius on sellainen, että tulipalotilanteeseen mennään siinä vaiheessa, kun yleissyttyminen on tapahtunut ja muissa onnettomuuksissa (kolarit, myrkkyyonnettomuudet) uhrien elintoiminnot ovat pysähtyneet. Ne tärkeät sekunnit ja minuutit kuluvat siihen, että palomiehet saapuvat paloasemalle lähteäkseen hälytykseen. Se ei ole palokuntien vika, vaan vika, joka on yleisesti hyväksytty. Niinsanottu ”suuri yleisö” kuitenkin olettaa, että palokunnat lähtevät heti paloasemalta.

Varusteista

Haukiputaalla on palomiehillä käytössä 19 kappaletta 3-kerroksisia palopukujia. Paineilmalaitteita on 12 kpl. Suihkuputket ovat hyviä sumusuihkuputkia. Ahmankujan rivitalopalossa paloi kahden palomiehen varusteisiin reikiä. Ilman ensiluokkaisia varusteita olisi heille todennäköisesti tullut jonkinasteisia palovammoja.

Yhteistoiminnasta

Yhteistoiminta eri palokuntien kesken sujui hyvin. Poliisin kanssa ei myöskään ollut yhteistoimintaongelmia. Poliisilla, kuten palo-

kunnallakin, oli alkuvaiheessa, jolloin henkilöstötarve on suurin, vaikeuksia ehtiä kaikkiin tehtäviin vähaisen miehityksen vuoksi.

Paikalle sattumalta loma-matkaltaan tulleen lääkäri Pekka Nikulan toiminta oli ensiarvoisen tärkeä. Hän hoiti kuolleiden lasten omaisia. Ilman lääkärin apua olisi tilanne saattanut muodostua vielä vakavammaksi. Tilanteen jälkeen on keskusteltu siitä, mitä olisi tapahtunut jos tulipalo olisi sattunut yöllä, jolloin tämäntyypisessä onnettomuudessa uhreja olisi ollut vielä enemmän. Valmiuksia nopeaan kriisiryhmän toimintaan tulee parantaa.

Yhteyksistä

Onnistuneiden operaatioiden yksi tärkeä osatekijä on hyvät yhteydet eri viranomaisiin ja omien yksiköiden välillä. Koska etäisyydet ovat usein pitkiä, joudutaan käyttämään radiopuhelimia.

Radiopuhelinyhteydet Ahmankujan tulipalotilanteessa eivät toimineet AHK:n ja tilannepaikan välillä. Tilannetta johtanut P1 oli useita kertoja AHK:n tavoittamattomissa, koska kannettavalla johtoradiolla ei saa yhteyttä tukiasemaan, mikä sijaitsee yli 30 km:n etäisyydellä Haukiputaalta.

Radiopuhelinyhteyksien rakentamisessakin on ikävä kyllä asia niin, että viranomaisverkot laahaavat ajastaan jäljessä. Ei nykyaikana enää riitä se, että yhteys AHK:een saadaan paloasemalta ja ajoneuvosta joistakin paikkaa kunnasta.

Taktiikasta

Tulipalon alkutilanteen rajuus ja ihmishenkien pelastustehtävä aiheutti sen, että Haukiputaan palomiesresurssit oli keskitettävä voimakkaimmin palaneeseen huoneistoon jääneiden ihmisten pelastamiseen ja etsi-

miseen. Palo pääsi tästä syystä etenemään koko rakennukseen. Jos tilanne olisi ollut sellainen, että kaikki ihmiset olisivat päässeet ulos palavasta talosta, olisi sammutustaktiikka ollut toinen ja palo olisi mitä todennäköisimmin saatu rajoitet-
tua.

Tiedottamisesta

Heinäkuun alussa sattunut tulipalo ylitti uutiskynnyksen reippaasti ja se sai valtakunnallisissakin tiedotusvälineissä palstatilaa ja minuutteja. Heti tilanteen selkiytyttyä sovittiin eri viranomaistahojen kesken siitä, että jokainen tiedottaa vain omasta toiminnastaan. Tästä pidettiin hyvin kiinni ja julkisuuteen ei pyritty antamaan mitään arviointitietoja tilanteen mahdollisesta toisenlaisesta hoitamisesta. Kuitenkin tällaisiakin arviointeja oli myöhemmin luettavissa meistä riippumattomista syistä, mutta useinhan maalla ollaan viisaita silloin, kun merellä sattuu haveri.

Jatkosta

Sisäasiainministeriö antoi 7. 7. 1992 Oulun lääninhalitukselle tehtäväksi selvittää Haukiputaalla Ahmankujalla tapahtuneen rivipalon taustoja, tapahtumien kulkua ja mahdollisia syytymissyytiä. Selvitystyö tulee antaa syyskuun loppuun mennessä.

Selvitystyön ollessa kesken olen kirjoituksessa pitänyt vain palokuntien toiminnan selostamisessa.

pt

tuksessa käytettiin apuna Haukiputaan tikasautoa (HP 16) ja Oulun VPK:n tikasautoa (O 36). Ilman niitä olisi turvallinen sammutustyö rakennuksen ylärakenteessa ollut mahdotonta.

Palon vaikutuksesta osa rakennuksen tiiliverhouksmuurauksesta kallistui yläosastaan rakennuksesta ulospäin. Palomiesten työturvallisuuden vuoksi purettiin tiiliverhousta yläosasta kohteeseen hälytetyllä kairavinkoneella.

Jälkisammutuksesta

Sammutustyön siirryttyä jälkisammutusvaiheeseen vapautin Iin yksikön palamaan omaan kuntaan. Myös Oulun VPK:n säiliöyksikkö (O 34) vapautettiin silloin kohteesta. Palovahinkoja ja -pesäkkeitä oli rakennuksen jokaisessa huoneistossa. Yhteistoiminnassa olleet muut Oulun VPK:n yksiköt vapautettiin tehtävästä heti sen jälkeen kun Haukiputaan palolaitoksen omat voimat riittivät jälkisammutustyöhön.

Haukiputaan yksiköt jatkoivat palopesäkkeiden sammutusta iltaan asti. Kaikki Haukiputaan palolaitoksen yksiköt olivat palanneet takaisin paloasemalle klo 23.27. Rakennuksen omistajan (Haukiputaan kunta) edustajana kiinteistöhoitotoimi huolehti jälkivartiointista seuraavan yön yli aamuun asti. Jälkivartiojoilla oli käytössä palopostilta selvitetyn pääjohdon jälkeen jakoliittimeltä selvitetty kaksi työjohtoa. Useita palopesäkkeitä sammutettiin yön aikana.